

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[Collection Mythologiae libri decem, Venise, Segno della Fontana, 1567](#)[Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre IX](#)[Item Mythologia, Venise, 1567 - IX, 08 : De Cyclopibus](#)

Mythologia, Venise, 1567 - IX, 08 : De Cyclopibus

Auteurs : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :



[Mythologia, Venise, 1567 - X \[127-128\] : De Cyclopibus](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre IX



[Mythologia, Francfort, 1581 - IX, 08 : De Cyclopibus](#)

est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre IX



[Mythologie, Lyon, 1612 - IX, 08 : Des Cyclopes](#)

est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre IX



[Mythologie, Paris, 1627 - IX, 09 : Des Cyclopes](#)

est une transformation de ce document

[Afficher la visualisation des relations de la notice.](#)

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Document : "Mythologia, Venise, 1567 - IX, 08 : De Cyclopibus".

Auteur(s) de la notice : Équipe Mythologia.

Éditeur : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle).

Consulté le 02/05/2024 sur la plate-forme EMAN :
<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/945>

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener Digitalisierungszentrum (MDZ) , Res/4
Ant. 50

Format in-4

langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination 275v°-278v°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques et historiques [Cyclopes](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière
modification le 28/04/2023

Mythologia

viribus è memoria oblitteranda sunt cum ad aras accedimus.) sed etiã quia, cum Deos corpora cœlestia esse arbitrantur, è numeris & harmonicis proportionibus Deos ipsos constare putarent. Sic igitur per hymnorum, & instrumentotũ, & saltationũ rhythmũ Deorũ naturã imitabatur, & oblectabatur sacrificantes, & dies festos agentes, cõniuiis ac Genio indulgentes, Deorumque ipsorum felicitatẽ aliquo pacto imitantes, pro viribus proximẽ ad Deorum immortalium naturam accedebant. Nam cum præclarum Dei opus mundum concentu constare crediderint, omnia musica Diis grata esse merito existimabant. Orpheus vero cum alios marinos, alios terrestres, alios cœlestes dæmonas è Curetibus appellet, videtur dæmonas ten pestatibus præfectos, vel potius ventos ipsos Curetas existimasse, vt apparet ex his;

10

χαλαστέωνται, ἀέροι τινὲς ἔχοντες
ἕρποντες, χθονίους, καὶ ἀνέμους ἀνέμους
ζωνόντες ἀνέμους, αἰέροντες αἰέροντες ἀνέμους,
Aërea pulsantes Curetes arma; marini,
Cœlestes, ac terrestres, Mauortia pubes.
Fructiferi venti, qui vasti mœnia mundi
Seruatis.

20

Nihil sanè aliud horum strepitus, quàm vim ventorum indicabat; qui etiã ministri Æheæ dicebantur, quoniam per ventos, vt dictum fuit, & pluuiæ & frigora & omnia denique naturæ opera perficiantur. Nam nullum animal potest gigni nisi per ventum sperma extrudatur, quod ipsum accidit in omnibus plantarum seminibus. Quòd autem venti sint Curetes, & quòd iidẽ & salutis & molestiarum in naturæ operibus sint autores, patet ex his Orphei carminibus, quæ pontum etiam ab illis exagitari significant; cum nihil aliud quàm venti mare infestet magis;

30

δαίμονες ἀθάνατοι τριφύων, καὶ ἀνέμους
ἢ εἴς τιν' ἑρμηνεύεται χαλάρου αἰέροντες.
ἐλαύνοντες ἅπας καὶ κτήνη, καὶ καὶ αὐτοὺς
σπέρμασιν. ὅτε καὶ εἰς μέγαν στίχον βελούοντες.
δινδρὸν δ' ἀνέμους ἐν ἡλίῳ ἐν χθονὶ σπέρμα.
ὅτε καὶ ἡρμῆς καὶ ἀνέμους ἡρμῆς καὶ ἡλίου.
Dæmones æterni, ac perennes facta virorum,
Cum grauis irarum fluctus vos fuscitat: arua
Vastantes, frugesq; nouas: cum rursus & arua
Frugibus implentes. per vos mare murmurat alte:
Conuulsæq; cadunt plantæ ab radicibus imis.
Et latè resonat cœlestis sibilus auræ.

40

Nam omnis fertilitatis & salutis animalium autores sunt venti, quare ministri terræ merito ab antiquis sunt crediti. At de Curetibus & Corybanti-
bus satis, nunc de cyclopibus dicamus.

De Cyclopibus.

Cap. VIII.

FVerunt autem Cyclopes Cœli & Terræ filii, vt ait Hesiodus his in Theogonia;

Γένετ' δ' αὖτε κύκλωες ἑπτάπλοιοι ὑπὲρ χθονὸς
ἠριεγεννητοί, ὅτε γένετ' ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς ἰσχυρότατοι.

si forte

οὐδ' ἔτι βροντῆν ἔδωκε, τιθέσθαι κεραιὴν .
 εἰδέναι γὰρ οὐδ' ἄλλα θεοὶς ἰσχυροῖσι θεῶν,
 μήτις ἰσχυρὸς μίσην ἰδόντι μετώπῳ .
 καὶ ἄλκιμος ἴσα' ἔσται ἰσχυρότερος, ὅταν' ἄρα, τφίω
 κυκλωτέρῃ ὀφθαλμοῖς τοῖς ἐόντι μετώπῳ .

Hæc eadem peperit Cyclopes deinde superbos,
 Argem magnanimum, pariter Brontem, Steropenq;
 Qui fulmen, conitrumq; Ioui grauiâ arma parabant.
 Cætera Diis similes fuerant: sed fronte rotundum
 Lumen gestabant media; hinc sunt nomen adepti.

Euripides tamen Cyclopes marini Dei hoc est Neptuni filios illos nominauit in Cyclopiibus cum inquit;

ὅς ἐστι μέγας ποσειδῶνος παῖς, θεῷ
 καὶ ἄλκιμος οἷός ἐστι, ὅς ἐστι, αἰὲρ πατήρ
 τῶν ἐν ἰσθμῷ ἀφ' ἑνὸς, ἰσχυρὸς ἐν δόμοις
 ἀχλὺς, καλὸν δ' αὖτις, ὃ λατρεύουσιν
 ἀπολόφῃσι .

Monoculi vbi Dei marini filii
 Cyclopes homicidæ antra deserta incolunt .
 Vnius horum nos sumus serui domi .
 Illumq; cui seruimus ipsi nominant
 Polyphemum .

At cum Polyphemus inter hos omnes, qui centum fuisse memorantur, viribus corporis, formæque magnitudine præstaret; non satis constat quibus parentibus ortus fuerit: quippe cum Apollonius libro primo Argonaut. illum admirabilis magnitudinis Polyphemum Neptuno & Europa Tityi filia natum fuisse inquit in his;

ταῖσ' αὖτ' ἐπὶ τῷδε λιμένι πολύφῃσι ἴσαν .
 τίς ἢ ποσειδῶνος παῖς, ὅς ἐστι, αἰὲρ πατήρ
 ἰσχυρὸς ἐν ἰσθμῷ ἀφ' ἑνὸς, ἰσχυρὸς ἐν δόμοις
 ἀχλὺς, καλὸν δ' αὖτις, ὃ λατρεύουσιν
 ἀπολόφῃσι .

His actis Polyphemus adest mox Tænarō. at alma
 Europa hunc Tityi genuit pulcherrima proles
 Neptuno celerem supra omnes, viribus acrem .
 Per mare cæruleum tumidis cum tollitur vndis
 Curreret, & summas vix tingeret æquore plantas .

Andron vero Teius in Affinitatum Epitomis Polyphemū patre elata, at matre Stilbe Nympha natū fuisse memorat. Canon in Heraclea Elafi & Amymones Polyphemum filium fuisse tradidit. Homerus in primo Odysseæ Polyphemum Neptuni & Thoosæ Nymphæ filium scripsit. Cyclopes autē singulos vnum oculum tantum habuisse in media fronte ita scripsit Apollodorus libro primo; μετὰ τῶν τοῦ θεοῦ τῶν καὶ ἄλκιμος ὅς ἐστι, αἰὲρ πατήρ, ἰσχυρὸς ἐν ἰσθμῷ ἀφ' ἑνὸς, ἰσχυρὸς ἐν δόμοις, ἀχλὺς, καλὸν δ' αὖτις, ὃ λατρεύουσιν ἀπολόφῃσι . Post hos tellus ex cælo Cyclopes peperit, Harpen, Steropen, Brontem, quorum singuli vnum oculum habebant in fronte. Hos in Lipara insula, quæ Meligunis etiam dicta est, habitasse, quæ est vna ex Aeoliis, ita scripsit Callimachus in lauacrum Dianæ;

Mythologia

αὐτὸν δὲ κλέδισσας μεταλίσθαι· τῆς μὲν ἑστῆρα
 Νύκτι ἐν Λιπάρῃσι, ἀλλὰ πῶς ἔστι
 ἑστῆρα ἢ μελῖτον, ἢ αὖ ἀκρῶτα ἢ φαῖνον
 ἢ τῶν αὖτις μύδων, ἢ πῶς γὰρ μέγα ἴσται.
 Continuo Cyclopes adit: tunc repperit illos
 In Lipara, namq; hic habitabant: nomen at illi
 Tum Meligunis erat. candentis pondera citcum
 Hi stabant ferri, Vulcani in eudibus amplis
 Impositi. nam vrgebat opus prae grande.

- 10 Eurip. in Cyclope videtur reliquos Cyclopes Polyphemi filios putasse cum itaq scribat dicentem Polyphēmum;

εἴς τε δὲ σάββας ἀποκρίστας ἀντὶ
 σῖμας.

Custodientes filios cerno greges.

Hunc in spelunca habitare solitum, & oues in Sicilia custodire, magis notū est, quam ut indigeat explicatione, cum in eadem tragœdia etiam id scribat Euripides, & Homerus libro primo Odysseæ. Scriptum reliquit Onasus in 1. libro rerum Amazonicarum Laonomen Herculis sororem Amphitryonisq; & Almenæ filiam fuisse Polyphemi uxorem. Erat autem victus Polyphemi, aliorumq; Cycloporum fructus, quicunq; e terra nascebantur, nullisque vtebantur legibus, ut ait Hom. in lib. 1. Odys. quos etiam ἀδελφεὰς siue exleges vocat in his;

20

καλλίπαιδ' ἐγὼ γὰρ ἑσπερίαν ἀδελφεὰν
 ἐν μὲν, ὅτε δὴ τῶν ἀποκρίστας ἀνακρίστας
 ἔτι φερόμεναι χερσὶ φερόν, ἢ τ' ἀρῶνται.
 ἀλλὰ τὰς ἀποκρίστας, καὶ ἀδελφεὰς αὐτὰ φέρεται,
 περὶ καὶ τὰς καὶ ἀρῶνται, αὐτὰ φέρεται
 ἐν τῇ ἑσπερίαν καὶ ἀρῶνται, ἢ τ' ἀρῶνται.
 τῶν καὶ τ' ἀρῶνται ἀποκρίστας, ἢ τ' ἀρῶνται.
 ἀλλὰ αὐτὰ ἀρῶνται ἀρῶνται καὶ τῶν
 ἐν τῇ ἑσπερίαν καὶ ἀρῶνται, ἢ τ' ἀρῶνται.
 ἀρῶνται καὶ τῶν ἀρῶνται, ἢ τ' ἀρῶνται.

30

Venimus ex legum ad cyclocum protinus arua,
 Qui superum freti bonitate haud semine iactio
 Obuertunt terras, manibus nec germina plantant.
 Omnia sponte sua nullis nascuntur aratris
 Hordea, frumentumue coactum, ac ipsa racemos
 Vir ex producit, quos augeat Iupiter imbri.
 Non fora, non causas norunt, non iura senatus:
 Aspera in excelsis habitantes montibus antra,
 Et puer, & magnis de rebus iudicat vxor.

40

Nam primum viuendi genus, quod urbanitatem quandam videretur continere, primi insinuerunt Cyclopes; qui cum filiis & vxoribus de rebus vtilibus cōsultabant. Fuerunt qui dixerint vtile fuisse ciuitates condere, & cum homines in vnum conuenissent leges ferre, atque idcirco hominum commodorum autores mirificis laudibus extollunt. Ego contrā, nihil magis perniciosum contigisse humano generi hominum censeo, cum commoda illa, quæ cū ciuitatibus excogitata sunt, omnium scelerum principium & causæ fuerint.

Satis

Satis enim erat homini ad feliciter viuendum Dei cognitio, & lex, quæ pul-
sari quæpiam vetasset, cū avaritia, latrocinia, ignauia, ambitio, bella, Deo-
rum contemptus, & omnia scelera denique cum commodis ciuitatum pulu-
lauerint, quæ nisi introducta fuissent, oēs plantationibus & agriculturæ nunc
essemus intenti, felicissimique sine principum avaritia viueremus. Fama est
Galatæam fuisse amantem à Polyphemo, vt ait Theocritus in Cyclope. Istud
autem contigit quia Philoxenus Cytherius cum eò adisset, templumque vi-
disset Galatæam à Cyclope erectum causam ignorans, Polyphemum illā amat
se credidit, & idcirco templum illud ei erexisse, vt scripsit Alcimus lib. 3. re-
rum Sicularum, & enartator Theocriti. Ad huius amoris remedium & histu- 10
la, & Musarum cantibus vsus est Polyphemus, vt testatur Theocritus. dicitur
Polyphemus non modo amasse Galatæam, sed etiam Galatæam ex illa su-
scipisse vt testatus est Bacchylides. Hylam præterea non ab Hercule, sed à
Polyphemo fuisse amatum memorant, vt ait Socrates in commentariis ad
Idotheum, & Zenodorus in linguis. Dicitur & Tyrinthe vires opus fuisse
Cyclopum, cuius muri fuerunt è rudibus lapidibus extructi, eratque illa eo-
rum magnitudo, vt nec minimus quidem eorum vel iumentorum bigis loco-
moueri posset, vt scriptum reliquit Pausanias in Corinthiacis. quod factum
fuit ad Præti gratiam, vt ait Strabo libro octauo. Erat autem Polyphe-
mus cyclopum princeps homo non solum agrestis & ferus, sed plane incon- 20
sideratus, qui cum pecudibus etiam aliquando loqueretur, vt testatur Cice-
ro libro quinto Tusculanarum disputationum. nam is beatum arietem appellat, quod
quam veller, posset inire, & attingere, cum Cyclops ariete illo nihilo esset
prudensior. Quis enim sapiens appellari possit, qui felicitatem humanam
in turpissima libidine sitam esse arbitretur? nam qui inter vina, lautioraque
pocula, aut inter immodicum commodorum à natura ad conseruanda corpo-
ra datorum vsum se felicem censeat, ebrietateque omnium propè facino-
rum turpissima vincatur, non ne inter belluas potius hic, quam inter homi-
nes est connumerandus? Quid enim deformius dici aut commemorari po-
test, quam si tantum Polyphemi corpus in spelunca prostratum, & frustra 30
esorum hominum cum vino eructans, multoque vomitu pectus & barbâ de-
turpatam ac foetissimè olentē, & ipsum Polyphemum inter eum vomitum ia-
centem videremus? at quantæ vires quàm paruis poculis infractæ sunt? neque
abhorret sanè ab huiusmodi ebrietate & imprudentia, legum, æquitatis, &
Deorum contemptio, & impietas omnis illa, quam Homerus illi attribuit;

ὅτι τὸ πολὺν ἐν τῇ ἀποκαταστάσει τοῦ σώματος.

Νέστις γὰρ ὁ ἴσος, ὃν πελάζει ὁ ἀλάστωρ.

Ἐπεὶ δὲ τοὺς καὶ αὐτὸν ἀνέστη, ὃν ἀλάστωρ.

ὁ γὰρ ἀνέστη δὲ τοὺς ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

ὁ δὲ δὲ τοὺς ἀνέστη, ὃν ἀνέστη ἀνέστη.

Sic ego: sic contra is turbato pectore fatur.

Stultus es, aut huc è longinquis finibus erras;

Qui curare Iouemque mones, superosque vereri.

Nec mos Cyclopum est superos curare, Iouem ut;

Quod superisq; Ioui; superno robore præstant.

Nec tibi, vel locis parcam, magni Iouis iram

Aaaa

Quo

Mythologia

Quo vitem ; nisi sic animo mihi federit ipsi.

Atque is, qui nullo rationis ductu, nullaque vel hominum vel Deorum reuerentia moueatur, trahatur'ue ad æquitatem, quo pacto non tanquam bel-lua omnem suam felicitatem in ventris voluptate collocauit ? at tanta fuit eius Cyclopi arrogancia, vt nulla habita beneficentiæ Dei, & benignitatis cœli ratione, se terram ad fertilitatem cogere arbitraretur, tanquam sola hu-mana diligentia sufficeret agris colendis. sic enim gloriatur apud Euripidē ;

10

ὅ γὰρ αἰάρον' ἄλ' ὄϊον, καὶ μὴ δόλον,

τίσιν οὐκ ἔστιν, τὰ μὲν πῶτον βοτάνη.

Α' ἔγὼ τοῦτο δόλον, πᾶσι τοῖσι, δούρην' ἔδωκα.

καὶ τῷ μὲν γὰρ πρὶν τοῦ δὲ δαίμονος.

ὡς πρὶν ἀνθρώπων καὶ φάρμακ' ἔδωκα, ἔργον,

ῥυτίαν ἔδωκα ἀνθρώποις τῶν καὶ σφόνδρον,

δούρην δὲ μὲν αὐτοῖς, οἰδὴ τοῖς στίχων

ἔδωκα πικρὰν αὐτοῖς ἀνθρώπων βίαν

καὶ αἰὶν' αὐτοῖς.

Necesse terræ sit, volenti, siue non,

Herbas creare, pinguis vt sit grex meus.

Nulli Deorum, sed mihi quem nutrio.

30

Et huic Deorum maximo ventri : viris

Vt solus est hic Iupiter prudentibus.

Bibendi edendi hic lex diebus singulis,

Viuendi & vsque suauiter. qui legibus

Ornare vitam protinus mortalium

Voluere, ego valere iussi iamdiu.

Sed tamen tanta hæc arrogancia vltiores Deos aliquando experta est. nam cū in profecti illuc Vlyssis socios Polyphemus sculisset, ac nonnullos uo-rasset, illud verum esse, quod ita scribitur à Theognide, expertus est ;

30

ἀνδρῶν ἔστιν ἀλυσσάδην ἱερὰν ἄνθρωπον

οἷον' ἰατρίῃ δούρην' ἔδωκα τοῖς ἄλλοις.

Hospes decipiens peregrinos, siue rogantum

Suppliciter vocem, nemo Deos latuit.

Nam profectò ille, qui neque Iouem, neq. superos vel tantilli faciebat, qui terræ etiam imperare sibi videbatur, qui nullam curabat cœli clementiam, hic ab homunculo Vlysse, vel oculo, quem vnicum habebat, priuatus est :

Quare non solum Deorum consilio, sed etiam humanis viribus denique ce-dant oportet, qui supra humanas facultates temeritate quadam extollun-tur. Memorix prodidit Apollodorus lib. 1. deorum cyclopes statim natos

40

in tartarum deiectos fuisse, deinde Iouis opera ita precante Tellure, quia victoriam illi aduersus patrem vaticinata esset, è vinculis liberatos, & in lu-cem reductos cæsa Campe, quæ illos custodiebat. Tunc Cyclopes Plutoni ga-leam donarunt, quam si quis haberet, à nemine videri poterat. Tonitrua,

& fulgura, & fulmina Ioui, quibus omnes mortales perterritifaceret. Triden-tem autem Neptuno, quo maria omnia perdomaret. Idcirco crediti sunt

ex illo tempore Cyclopes, & inter hos maximè Brontes, Steropes, ac Py-racmon fulmina Ioui in Aetna Siciliæ monte facere, vt ait Virg. lib. 8.

Ferrum exercebant vasso Cyclopes in antro

Brontesq. , steropesq. , & nudus membra Pyracmon.

His

His informatum manibus iam parte polita
Fulmen erat, toto genitor quæ plurima cælo
Deiicit in terras: pars imperfecta manebat.
Tres imbris torri radios, tres nubis aquosæ
Addiderant, rutili tres ignis, & alitis Austri.
Fulgores nunc terrificos, tonitumq; metumq;
Miscebant operi, flammisq; sequacibus iram.

Cum igitur Aesculapius fulmine cælus fuisset, Apollo mortem filii graviter
ferens, fulminis ministros & artifices sagittis confecit, ut est apud Euripi-
dem in Alceſtide. atque ita scripsit Orpheus in Argonaut.

10

*ἄρ' ἔτι καὶ ἀνὰ λήματα ἀρμασὶν ἔτι σ' ἐστὶν
ἰσ' φθιγόντων ἑταρῶν ἀνὰ λήματα ἄρ' ἔτι σ'.*

Cyclopes quoniam transfixerat ille sagittis,
Aesculapi causa miseri, quæ vulnera flevit.

Atque hæc illa sunt, quæ de Cyclopibus fabulose memoriæ prodita fuerunt
ab antiquis scriptoribus; nunc veritatem ex his exprimamus. omnia autem
fabularum segmenta, ut diximus superius, proprium quoddam habent hi-
storix fundamentum; ut ea quæ dicta sunt de Aeolo, quod adiacentibus Li-
paræ insulis imperauerit. Sic Scylla & Charybdis dictæ sunt non solum il-
lis de causis, quæ commemoratæ sunt, nauigantes absorbere; sed etiam quia
piratæ & latrones loca finitima habitarent, qui præter nauigantia nauigia
prædarentur. Læstrygonas autem & Cyclopes Aetnæ & Leontinis vicina
loca incolentes immanes & efferos quosdam homines fuisse memorant, &
maleficos, & latrones, & in omnes peregrinos prorsus inhumanos, quare
hæc de illis tradita sunt. Verumtamen cum nullum scelus mortalium Deus
inultum esse patiatur, ut diutius pœnas daret pro flagitiis & crudelitate Po-
lyphemus, Deus non immisit consilium Vlyssi, ut illum, cum posset, iugu-
laret: nam id quidem breue futurum erat supplicium, sed ut oculo illo am-
plo, quem vnicum habebat, priuaret. Dictus est autem Cyclops ab oculo
circulari. Huic ante illud supplicium eximiam crudelitatem, impietatemq;
inauditam tribuit poeta, quem facit in amorem propè furiosum, & ebie-
tate victum, & in omnes voluptates corporis maxime propensum, atq; om-
nino imprudentem: cum nemo malus & prudens vno tempore esse possit.
Alii tamen maluerunt fabulam hanc ad phycas rationes traduci, qui dixe-
runt Cyclopes esse vapores, è quibus fulmina, & fulgura, & tonitrua nascan-
tur. Hi dicuntur fuisse cæli & terræ filii, quoniam vapores è terra, non nisi
per calorem cœlestem extolli, atque extenuari in aera possunt. Cum verò
multi etiam ex aquis extenuatis oriantur, merito Europæ siue terræ & Ne-
ptuni filius dictus est Cyclops Polyphemus. Huic matrem Stilben tribue-
runt, quod nomen splendidam significat. alii Thoosam quasi currentem eius
matrem dixerunt, quia frequentes & citi ascendunt vapores, quo tempore
fieri solent fulmina. dicti sunt habitare Aetnam montem Siciliæ igne abun-
dantem, quoniam non nisi per calores sunt, cum frigore cogantur, & de cœ-
lo depellantur. Horum tres præcipuè dicti sunt Ioui fulmina fabricare Har-
pes, Brontes, Steropes, quod Harpes ad se rapiat vapores, pro quo alii Py-
racmonem sublituerunt. at *ἄρ' ἔτι σ' ἐστὶν* tonare significat, unde dictus est Bron-
tes. Steropes fulgur est, & splendor is, qui fulmina antecedit. cum hæc in
aere contingant circa fulmina, hæc fabula de Cyclopibus conficta est ad ex-

10

30

40

Aaaa a plicanda

plicanda illa quæ fiunt in sublimi ab antiquis. est enim idem atque si dixissent; vapores ex aqua & terra virtute caloris celestis, solis scilicet extenuati sublimes extolluntur, qui ubi condensantur eliso calore, fiunt contrua & fulgura & fulmina, quæ deorsum ab aere supremo, qui Iupiter appellatus est, pelluntur ac deliciuntur. Hi dicuntur fuisse aliquando in tartarum à patre detrusi, & in lucem postea à Ioue reuocati, quoniam calor per hyemem vapores inferius attrahit sub terram, cum vis frigoris illos intra terram coerceat: at Ioue reuocante temperie aeris scilicet, è tartaro liberantur, Campe cæsa, siue glacie potius & crusta terræ liquefacta. fabulantur Polyphemum victum fuisse dolo ab Ulysse, cum antea esset omnibus formidabilis, quia prudentia mortalium res arcanas naturæ denudauerit, quæ antequam cognoscantur sunt in maxima, admiratione ac metu, quales feruntur fuisse eclipses ante Thaletis tempora, qui primus naturam rationemque defectuum solis & lunæ patefecit, animosque mortalium insigni trepidatione liberauit. At Cyclopibus tamen aram pro mortalium dementia fructam fuisse ad quam res diuina fieret, scripsit Pausanias in Corinthiacis, & diuinos honores illis fuisse institutos. ac de Cyclopibus satis, nunc de Lycaone dicamus.

20

De Lycaone.

Cap. IX.

Nequè verò Lycaon satis commodum pro sua crudelitate vitæ suæ finem consecutus fuit; quem tradiderunt fabulæ pro sua feritate ex humana forma in belluam omnium propè ferarum crudelissimam Deorum immortalium ira versum fuisse. Lycaon fuit eius Pelasgi filius, qui regnavit in Arcadia; qui cum primum regnare cœpisset, rudes adhuc homines tuguria ad arcendas frigoris & æstus & imbrum & ventorum iniurias ædificare docuit; tunicasque facere instituit è coriis suillis. Deinde à frondium & herbarum & radicum usu, quibus vel incaute perniciosus aliquando vescebantur pro cibariis, ad salubriores glandes, & ad eas præcipuè quæ de sagis legerentur, diuertit; quare illud dictum est, de Arcadibus ab oraculo;

30

Πολλὰ το δ' αὖτ' ἐσθλὰ βασιλεύουσιν ἀνθρώποι.

Plurimi in Arcadia vespentes glande feroces
Mortales habitant.

Lycaonis mater fuisse dicitur Melibœa Oceani filia, vt putauit Hesiodus, vel, vt aliis magis placuit, Cyllene nympa, vt scripsit Apollodorus lib.3. Fertur Lycaon eodem tempore imperasse Arcadibus, quo Cecrops Atheniensibus; quem Iupiter in lupum vertisse dicitur, quoniam aram Iouis Lycæi infante mactato humanum sanguinem libauerit. Aiunt inter ipsa sacra, antequam ab ara discederetur, illum in lupum fuisse mutatum, sicuti ait in Arcadicis Pausanias. hic in Lycro monte Lycosuram urbem condidit, Iouem Lycæum appellauit, & ludos in eius honorem instituit, quæ vocata sunt Lupercalia. Neque vero solus Lycaon dictus est in illis sacrificiis in lupum fuisse conuersus, sed etiam alii cōplures ex hominibus temporibus sequentibus: qui non tamen in omne tēpus erant mutati, sed decimo tandē anno, nisi interim humanā carnem gullassent, pristinā formā recuperabant. Neque sane mirū est hæc memoriæ prodita fuisse ab antiquis, cū præsci illi homines Deorum hospites & cōiux pro iustitiæ pietatisque meritis effici diceretur, quare viris

40

bouia